עולת שבת בשבתו

ת"ת תורה ויראה דרבינו יואל ד'סאטמאר • בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א •

מילי דחסידא

וישב אברהם אל נעריו ויקמו וילכו יחדיו אל באר שבע:

יש להבין מהו הפי' של יחדיו, שהרי בפסוקים הקודמים נאמר ב' פעמים וילכו שניהם יחדיו, ובכל אחד מהם פירש רש"י כוונה מיוחדת, אבל בפסוק זה לא נתבאר מאומה מהו כוונת הכתוב **ויקמו וילכו יחדיו**.

ונראה עפי"ד **הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקעלשבורג זי"ע** לפרש אמרינו בתפילת מוסף של ר"ה, **כי זוכר כל הנשכחות אתה הוא מעולם**, דהנה אם חוטא האדם אבל רוצה לשוב בתשובה שלימה וזוכר כל מה שחטא, אזי הקב"ה משכחה ונמחה החטא, אולם אם לאחר שעשה העבירה הוא שוכחה ואמר לא פעלתי כל און, אז הקב"ה זוכרה ונרשם בס' הזכרונות, וכן להיפך. ובזה פירש **כי זוכר כל הנשכחות אתה הוא מעולם**, כי הקב"ה זוכר רק מה שנשכח מן האדם, אם האדם ישכח המצות אז יזכרם ה', ואם ישכח את העבירות כמו"כ יזכרם ה' עכתד"ק.

וזהו כונת הכתוב באמרו **וישב אברהם אל נעריו ויקומו וילכו יחדיו**, כי לאחר שחזר אאע"ה מן העבודה הגדולה והנשגבה אשר פעל במעשה העקידה, ומה גם לאחר שהעיד עליו הקב"ה **כי עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה**, עכ"ז לא התנשא בקרבו כלל וכלל, וברוב עונותנותו חשב בנפשו כאילו לא עשה כלום, וזהו הכוונה **וישב אברהם אל נעריו ויקומו וילכו יחדיו**, שהחשיב א"ע במדריגה אחת עם נעריו המנוערים מן המצות והלך אתם יחדיו כאילו הי' שוה להם, ובשכר זאת הקב"ה זוכר עקידת יצחק לזרעו אחריו עד עולם. (ברך משה)

דרש דרש

כששמעה שרה שמשה רבינו לא יכנס לארץ ישראל אמרה גרש את האמה הזאת ואת בנה, וצ"ב.

זאגט דער **רבי זי"ע אין דברי יואל** אז ווילאנג ישמעאל איז געווען ביי אאע"ה אין שטוב האט ער נישט געטון די אלע עבירות, נאר שרה האט אים געוואלט פארטרייבן ע"ש העתיד וואס ער גייט זינדיגן, און זי האט געזעהן אז עס איז א טובה פאר יצחק אז ישמעאל זאל נישט זיין צוזאמען מיט אים.

דער **מדרש** זאגט אז משרע"ה איז נישט אריין קיין ארץ ישראל, כדי די מתי מדבר זאלן קענען אויפשטיין תחיית המתים צוזאמען מיט איהם, זעהן מיר פון דעם אז פאר די טובה פון כלל ישראל קען מען קוקן על שם העתיד.

וועגן דעם ווען שרה האט געהערט אז משה גייט נישט אריין קיין אר"י ווייל איך קוק אויפן עתיד, האט זי געזאגט **גרש את האמה הזאת ואת בנה**.

*

ויקח חמאה וחלב ובן הבקר אשר עשה. זאגט רש"י פארוואס האט מען נישט געגעבן ברויט. ווייל שרה איז טמא געווארן, און זי האט מטמא געווען די ברויט.

פרעגט דער **חתם סופר** לכאורה עס איז דאך געווען ערב פסח ווען מ'מעג עסן נאר מצה עשירה, וואס דאס ווערט געקנעטן נאר מיט מי פירות, און מי פירות איז דאך נישט מכשיר לקבל טומאה, במילא איז דאך די ברויט נישט טמא געווארן.

מילי דרמיזא

אין ספר **תורת יפה** ברענגט ער א הערליכן רמז אויפן פסוק **ואקחה פת לחם**, ווייל דער רבי ר' **הערשעלע מזידיטשוב** זי"ע זאגט אויף די ווערטער פון חז"ל **לעולם יהא אדם זהיר בפ"ת שחרית, פ"ת איז בגי' תלמוד**, אז א מענטש איז מחויב צו לערנען גמרא אינדערפרי פארן דאווענען. אין ספר **פרי קודש הילולים** שטייט אז אנדעם וואס מ'האט געלערנט פארן דאווענען קען מען נישט דאווענען.

מיט דעם קען מען טייטשן **ואקחת פ"ת לחם** אויב לערנט מען אינדערפרי פארן דאווענען, **וסעדו לבכם** דעמאלטס וועט מען זיך קענען אנזעטיגן דאס הארץ מיטן דאווענען, וואס ווערט אנגערופן לב, **איזהו עבודה שבלב זו תפילה**.

מעשה רב

ויכרתו שניהם ברית

דער הייליגער **רבי ר' בונם מפארשיסחא** זי"ע האט אמאל באפוילן צו דינגען א וואגן, און זיך ארויסלאזן אויפן וועג קיין ווארשע. אנקומענדיג אין שטאט האט ער געהייסן פארן ביז א געוויסע קרעטשמע, און ער איז דארט אפגעשטיגן פון וואגן.

אריינקומענדיג אינעווייניג זענען דארט געזעסן צוויי פשוט'ע אידן, טרעגערס, און געטרינקען בראנפן און געשמועסט צווישן זיך.

הערט דער רבי ר' בונם ווי איינער פרעגט דעם חבר "האסטו געלערנט דעם 'חק' היינט? "ענטפערט דער חבר "יא", זאגט דער ערשטער "עס איז מיר זייער שווער געווען דאס וואס דער פסוק זאגט **'ויכרתו שניהם ברית'** אז אברהם אבינו האט געמאכט א ברית מיט א גוי, מיט אבימלך?!"

זאגט דער צווייטער "מיר איז אויך שווער געווען פארוואס דער פסוק זאגט 'ויכרתו "**שניהם**" ברית, פארוואס האט נישט געקענט שטיין פשוט, **'ויכרתו ברית'**?! נאר מיט דיין קשיא ווערט דאס פארענטפערט, ווייל דער פסוק וויל אונז טאקע דאס דערציילן, אז אפילו זיי האבן געמאכט א בונד צווישן זיך זענען זיי געבליבן "**שניהם**" און זענען נישט געווארן איינס"

ווי נאר דער רבי ר' בונם האט געהערט די ווערטער איז ער ארויסגעגאנגען און אהיימגעפארן זאגענדיג "איך האב נישט געדארפט זיין אין ווארשע נאר צו הערן דאס ווארט פון די צוויי צדיקים נסתרים".

נאר מ'קען ענטפערן אז שרה האט דאך געזאגט אז מען זאל נעמען סלת, און די גמרא זאגט אין פסחים אז ווען מען קנעט סלת מוז מען יא אריין לייגן אביסל וואסער, במילא איז עס יא געווען מוכשר לקבל טומאה, איז די ברויט יא טמא געווארן, וועגן דעם האט מען זיי נישט געגעבן ברויט.

די גמרא זאגט אין מסכת שבת אז ווען משה רבינו איז ארויף אין הימל מקבל זיין די תורה האבן די מלאכים גע'טענה'ט **תנה הודך על השמים, צר הקב"ה קלסתר פניו של משה דומה לאברהם**, און ער האט זיי געזאגט **לא זה שאכלתם בתוך ביתו בשר בחלב**. לכאורה איז שווער זיי האבן דאך געגעסן קודם די מילך און נאכדעם די פלייש, און דאס איז מותר? מוז מען ענטפערן אז די הלכה איז, אז נאך מילך דארף מען מאכן קינוח, און זיי האבן דאך נישט געקענט מאכן קינוח, ווייל די גמרא זאגט **אין קינוח אלא בפת**, און זיי האבן דאך נישט געהאט קיין ברויט.

קומט אויס אז דורך די חכמה פון שרה וואס זי האט געזאגט אז מען זאל געבן סלת האבן די אידן באקומען די תורה און נישט די מלאכים. ווייל אויב מען וואלט געגעבן קמח וואלט עס דאך נישט טמא געווארן, ווייל עס האט נישט קיין וואסער נאר מי פירות, וואלטן די מלאכים יא געקענט מאכן א קינוח, און זיי וואלטן נישט עובר געווען אויף בשר בחלב, במילא וואלטן די מלאכים באקומען די תורה, אבער יעצט אז שרה האט געזאגט אז מען זאל געבן סלת האט מען דאך געמוזט אריין לייגן וואסער, איז עס דאך יא טמא געווארן, במילא האבן זיי נישט געקענט מאכן קינוח, און זיי האבן יא עובר געווען אויף בשר בחלב, ממילא האבן זיי נישט באקומען די תורה נאר די אידן.

אין מדרש ווערט געדרש'נט די גאנצע קאפיטל פון אשת חיל אויף שרה.

דאס קען זיין פשט **פיה פתחה בחכמה**, זי האט געזאגט מען זאל געבן פאר די מלאכים סלת און נישט **קמח**, וואס דאס האט גורם געווען אז זיי זאלן נישט עסן ברויט, ווייל **ותורת חסד על לשונה**, כדי די אידן זאלן מקבל זיין די תורה.

*

רש"י ברענגט די וואך וואס די גמרא זאגט אין מס' ב"מ **הוא אמר קמח והיא אמרה סולת מכאן שאשה עיניה צרה באורחים**, דארף מען פארשטיין וואו מען זעהט דא אז פרויען זענען קארג, ווייל שרה האט דאך יא געזאגט די בעסערע?

ענטפערט דער **קהלת משה** לויט דעם וואס די גמרא זאגט (בתו' ד"ה פיחת י' קידושין מ"א ע"ב) **האומר לשלוחו צא ותרום**, איינער הייסט פארן שליח גיין אפשיידן תרומה, **והלך ותרם, אם אמר לו בעל הבית כלך אצל יפות**, אויב האט אים דער בעה"ב געזאגט 'פארוואס האסטו נישט גענומען בעסערע?', ווענדט זיך, אויב איז דא בעסערע פון דעם איז דאס תרומה, ווייל דאס צייגט אז דער בעה"ב איז א גוטער, און ער האט געקענט באשטיין אז ער זאל טאקע נעמען פון דאס בעסטע, אויב אבער עס איז נישטא קיין בעסערע פון דעם, איז די תרומה נישט קיין תרומה, ווייל דער בעה"ב איז ברוגז אויף אים אז ער האט גענומען די גוטע, און ער מיינט צו זאגן מיט כעס "בעסערע פון דעם האסטו נישט געטראפן?!" ממילא איז דאס נישט קיין תרומה.

לויט דעם קען זיין אז אברהם אבינו האט געוואלט געבן די בעסטע וואס עס איז דא, און אויב האט ער געזאגט קמח, איז זיכער אז עס איז דעמאלטס נישט געווען קיין סולת, פארוואס דעמאלטס האט שרה געזאגט "סולת", וואס דאס איז ווי "**כלך אצל יפות**", ווייל זי איז געווען ברוגז פארוואס ער גיט אזעלכע גוטע מעל, **מכאן שאשה עיניה צרה באורחים.**

יגעת ומצאת!

די וואך ווילן מיר בע"ה קאנצעטרירן די ידיעות, איבער א וויכטיגע נושא, וואס איז זייער וויכטיג פאר יעדן איד וואס לערנט א בלאט גמרא, צו וויסן און קענען די יסודות פון די חז"ל וואס זייערע ווערטער לערנען מיר, און מיר טרונקען זייערע וואסער.

ווער? ווען? און וואו זענען געמאכט געווארן? וועלכע תקופה?

ששה סדרי משנה – תלמוד בבלי – רש"י הק' – רא"ש – מהרש"א – מהר"ם – מהרש"ל

ראשי תיבות

ווי אזוי מאכט דאס ווארט (ווערטער וואס הייבן זיך אן מיטן אות ב')....

ביד"ע, ביהמ"ד, ביהכנ"ס, ביהמ"ק , ב"ה וב"ש, בביגוא"ע, בליעה"ר, בעזהשי"ת, בשטומ"ע, בדו"ר

מילי דשמעתתא!

בשיעור השבוע במסכת
קידושין פרק האיש מקדש

*

אין שליחות לעכו"ם:

מיר האבן געלערנט (קידושין דף מ"א ע"ב) אז עס גייט נישט אן קיין דין שליחות ביי א גוי.

די וואך אין די סדרה לערנען מיר אז דער אייבערשטער האט זיך אנטפלעקט צו אברהם אבינו באלוני ממרא, ווייל ער האט געגעבן פאר אברהם אבינו אן עצה **עַל המילה**, אז ער זאל זיך מל'ען, האט ער באקומען דעם שכר אז דער אייבערשטער האט זיך באוויזן אין זיין טייל.

לכאורה דארף מען פארשטיין ווי אזוי איז אברהם אבינו זיך געגאנגען דורכרעדן צי ער זאל פאלגן וואס דער אייבערשטער האט איהם געהייסן.

ענטפערט דער **קדושת יום טוב** זי"ע אז דער **רא"ש** ברענגט בשם הריב"א מסביר צו זיין פארוואס עס זענען דא ברכות וואס מ'זאגט "עַל אכילת מצה", "עַל מקרא מגילה" און אנדערע ברכות זאגט מען 'לשמוע קול שופר', 'להדליק נר חנוכה', דער כלל איז אז די מצוות וואס מ'קען מאכן דורך א שליח זאגט מען 'עַל' און מצות וואס מ'קען נישט מאכן דורך א שליח זאגט מען מיט א 'ל'.

וועגן דעם ביי מצות מילה זאגט מען 'עַל המילה' און נישט 'למול', ווייל מילה קען מען מקיים זיין דורך א שליח.

לויט דעם קען זיין אז אברהם אבינו איז געווען מסופק צי ער האט א דין ישראל, אויב אזוי קען ער מאכן א שליח, און ער דארף מאכן די ברכה עַל המילה, אדער ער האט א דין בן נח, און ער קען נישט מאכן קיין שליח, ממילא מוז ער מאכן די ברכה למול.

אויף דעם האט אים ממרא געזאגט אז ער האט א דין ישראל, און ער קען מאכן די ברכה עַל המילה. דאס איז טייטש הוא שנתן לו עצה עַל המילה.